

Ureditev znanja

Knjižnica – Osnovni razredi – Glavni podrazredi – Simbolne oznake

Vse, kar človek zapiše ali nariše, pa tudi zvočno ali optično posname, je dokument: besedilo, slika, fonogram, fotografija ali film. Vsebina dokumenta je lahko vtisnjena v različne nosilce: včasih so bile to glinaste ploščice, potem papirnati listi, danes pa različni digitalni pomnilniki, na primer magnetni trakovi in optični diski. Ko število uskladiščenih dokumentov dovolj naraste, se pokaže potreba po njihovi razvrstitvi.

Knjižnica

Knjižnica je pregledna in smiselno urejena zbirka dokumentov: po omarah in policah ali po računalniških imenikih in podimenikih. Seveda pa imajo ljudje različne poglede na to, kaj je "pregledno" in "smiselno urejeno". Kakor kup opek še ni hiša, tako tudi kup dokumentov še ni knjižnica.

Najbolj znana in uporabljana je decimalna drevesna razvrstitev dokumentov. Obstaja več njenih različic. V taki razvrstitvi se porazdelijo vse mogoče vsebine v največ deset glavnih razredov, vsak od teh spet v največ deset podrazredov in tako še enkrat naprej. V nastalih največ tisoč vsebinskih predalih živijo dokumenti.

Osnovni razredi

Prvotna razvrstitev in njene kasnejše izpeljanke imajo skoraj enake glavne razrede, le njihova razvrstitev (in občasna združitvev oziroma razcepitev) se bolj ali manj razlikuje. Moja lastna različica je naslednja:

- [PHI] Modroslovje
- [REL] Vera in verstva
- [HUM] Družboslovje in uprava
- [BIO] Vede o življenju
- [NAT] Matematika in naravoslovje
- [TEH] Tehnologija in proizvodnja
- [GEO] Zemljepis in zgodovina
- [LIN] Jezikoslovje in jeziki
- [ART] Veščine in umetnosti

Razvrstitev se začne s svetovnonazorskimi vsebinami. Sprejeti nazor je namreč človekov osnovni kompas, ki mu kaže pot skozi življenje. Popotnik nato raziskuje te ali one predmete in pojave v okolici. Pri tem odkriva zakonitosti, ki se jim okolica pokorava, in ustvarja orodja in izdelke, ki izboljšajo kvaliteto življenja njemu in drugim. Raziskave vodijo od človeka in družbe, katere član je raziskovalec, preko živih bitij, ki ga obkrožajo, vse do nežive

narave, blizu in daleč. Pot se zaključuje s študijem jezikov ter naborom drugih praktičnih veščin in lepih umetnosti, ki človeku lajšajo in lepšajo vsakdan.

Glavni podrazredi

V vseh razvrstitvah so drugonivojski razredi še manj dodelani kot prvonivojski. Zelo očitno se nagibajo k pogledom na svet, kot jih imajo njihovi avtorji. Tudi sam si bom vzel tovrstno pravico tako v gnezdenju kot v vrstnem redu razdelkov. Prav tako bom vključil le tiste podskupine, ki se mi zdijo pomembne in zanimive. Bralec z drugačnim okusom si bo moral izdelati svojo lastno členitev.

- Modroslovje
 - Gnostika
 - Etika
 - Psihologija
- Vere in verstva
 - Teologija
 - Razne religije
 - Ateizem
- Družboslovje in uprava
 - Antropologija
 - Sociologija
 - Ekonomija
 - Pravo
 - Šolstvo
- Vede o življenju
 - Biologija
 - Botanika
 - Zoologija
 - Somatologija
 - Medicina
- Matematika in naravoslovje
 - Matematika
 - Fizika
 - Kemija
 - Astronomija
 - Geologija

- Tehnologija in proizvodnja
 - Kmetijstvo
 - Rudarstvo
 - Gradbeništvo
 - Strojništvo
 - Elektrotehnika
 - Računalništvo

- Zemljepis in zgodovina
 - Zemljepis
 - Zgodovina
 - Potopisi
 - Življenjepisi

- Jezikoslovje in jeziki
 - Jezikoslovje
 - Razni jeziki
 - Književnost
 - Lepslovje

- Veščine in umetnosti
 - Bojevanje
 - Taborništvo
 - Gospodinjstvo
 - Likovnost
 - Glasba
 - Film

Vsak globinski nivo se začne z razredom "Splošno", vendar sem ga zaradi preglednosti izpustil. Uradne decimalne razvrstitve vsebujejo še tretji nivo, ki pa za osebno rabo – razen izjemoma – ni potreben.

Simbolne oznake

Poklicni knjižničarji označijo posamezne razrede v istem nivoju s številkami med 0 (razred "Splošno") in 9. Trinivojska razdelitev torej zahteva troštevilkne oznake. Oznaka 521 tako na primer pomeni, da gre za dokument iz naravoslovja (5), fizike (2) in mehanike (1). Ponavadi se taki oznaki doda še decimalna pika in niz števil in črk, ki dokument podrobneje in enolično opišejo. Za osebno rabo takšni opisi niso potrebni. □